

CAMPANER

PRENSA
CAMPANER

publicació de l'O.C.B.

Juliol - Agost 1993
Any XI. Núm. 69

CONSERVEM EL NOSTRE PATRIMONI (Finestra de la casa de Massana)

ENTREVISTES I CONVERSES POPULARS

CAMPANET

Revista Bimestral

Edita:

Obra Cultural Balear
Delegació de Campanet

Coordinador:

Antònia Bennàsser Capó

Equip de Redacció:

Joan Buades
Bartomeu Martorell
Jaume Morell
Damià Pons
Miquel Vives

Col·laboradors:

Bartomeu J. Barceló
Margalida Crespí
Francesca Capellà
Damià Ferrà-Ponç
Antoni Gómez
Francesca Reinés
Magdalena Alzamora
Gerònia Beltran
Pere Antoni Reinés
Catalina Valriu
Isabel Alcover

Fotografia:

Pere March
Jaume Morell
Jaume Nadal
Jaume Ordines
Sebastià Reinés
Arxiu Rev. Campanet

Dibuixos:

Joan Martorell
Rafel Pons
Antoni Ripoll
Joan Amengual
Bartomeu Pons

Portada:

Jaume Ordines

Impressió:

Tirrena S.A.

Dipòsit Legal:

P.M. 659/1982

Domicili:

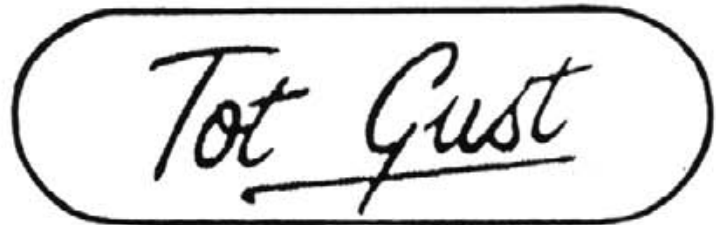
Camí de Son Cabot s/n
Tfn.: 51 62 39

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Preu: 225 pessetes.

SUMARI

	Pàgs.
Editorial _____	3
Noticiari _____	9
Presentació de Bartomeu Beltran Pons _____	10-11
De jove a jove _____	12
La nostra biblioteca _____	13
Recuperem la nostra _____	14
Una calorosa passejada cicloarquitectònica _____	15
Conversa amb Maria Amer Llompart _____	16-17
Entrevista a Jaume Capellà Pons _____	18
Converses populars _____	19-20
Entrevista a Númia Sunyé _____	21
El Rossinyol _____	22
Entrevista a Toni Pons Capellà _____	23
El paper dels pares i el consum de les drogues (2) _____	24
Recetari de begudes saludables _____	25
Bona cuina _____	26
Agenda de la Vila _____	27
Notícies verdes _____	28

San Miquel, 79 - Tel. 51 64 49

CAMPANET

la tenda de moda

ALTA FIDELITAT DIGITAL

JOAN MARTORELL MARTORELL

CAMPANET

Carrer Petxino, 9 - 1º. - Tel. 51 63 62

ESPECIALITAT EN MUNTATGES D'EQUIPS DE MÚSICA D'ALTA FIDELITAT DIGITAL PER: CAFÈS, PUBS, VIVENDES I COTXES DES D'UN SIMPLE ALTAVEU A L'EQUIP MÉS COMPLET DE MÚSICA. LECTORS DE COMPACT DISC, PLETINES, EQUALITZADORS, PREVIS, MESCLADORS, ETAPES DE POTÈNCIA, ALTAVEUS DE DUES I TRES VIES, BAIXOS I SUB-BAIXOS

BAR ES CLUB

Pl. Major, 25

Tel. 51 60 48

Campanet

VILANOVA — 1: PAPERERIA

VILANOVA — 2: LLIBRERIA

VILANOVA — 3

MOBLES OFICINA

50 28 80 - 50 55 32 - 50 42 29

INCA

EDITORIAL**INTERCANVIS CULTURALS**

Al programa de les festes de Sant Victorià d'enguany, hi hem trobat una sèrie d'actes que feien referència al poble de Binissalem: concerts de les bandes dels dos pobles, mostra de pintors binissalamers, partits de bàsquet amb equips d'aquest poble, actuació de la coral Cantilena, parlament de Salvador Cànoves, batle de Binissalem... emmarcats en la denominació de «Binissalem es presenta». Per Sant Jaume, el nostre poble va tornar la visita a Binissalem amb un programa molt semblant.

Potser a algú li semblarà estrany que s'organitzin aquests intercanvis. Fins i tot podrà comentar que la relació entre Campanet i Binissalem no és molt forta i no té sentit posar en marxa aquestes presentacions.

Ben al contrari, creim que tot allò que signifiqui millorar el coneixement mutu entre els diversos pobles de Mallorca, i especialment els que formen la Mancomunitat del Raiguer, a la qual pertanyem, és altament positiu. Les mancomunitats poden servir, a més de per donar un millor rendiment a la gestió econòmica i de serveis dels diversos pobles que les constitueixen, per acostar pobles que moltes vegades es donen l'esquena i s'ignoren, per ampliar la nostra visió de Mallorca, per descobrir noves realitats socials i culturals.

Cal aprofitar tots els recursos i totes les ocasions per vertebrar la nostra comunitat, per posar en contacte idees, històries, iniciatives culturals, etc. Ja no és possible que cada poble vagi pel seu compte, la unió dels esforços i la coordinació es fan imprescindibles. Donar-se a conèixer, presentar-se, és una bona manera de començar aquesta tasca.

TALLERS REYTO

DAMIÀ REYNES 'FIDEUER'

Electricitat de l'automòbil
Injecció - Benzina
Posta a punt

Compra i venda vehicles d'ocasió garantitzats

Cardenal Despuig, 12

Tels. 27 58 26 - 41 67 55

07008 PALMA - MALLORCA

Noticiari

CLUB PENYA BARCELONISTA

A principis de Juny, el club de la Penya Barcelonista de Campanet va organitzar un dinar a sa Galeria. Varen convidar a Miquel Angel Nadal, el qual no va poder assistir, però feren acte de presència en «Ramallet» que fou es porter internacional del Barça durant tants d'anys, en FUSTER i altres jugadors acompanyats de les seves dones.

CAMPIONAT DE BILLAR TORNEIG DE BILLAR A SA GALERIA

Al bar sa Galeria es va fer l'últim campionat de billar. Quedant classificats els següents campions: 1er. grup: José Juan Beltrán. 2on. grup: Bartomeu Mas.

PROCESSÓ DEL CORPUS

Aquest any la processó del Corpus ha estat molt solemne. Es va fer pels carrers: Sant Miquel, Cantó des Carritx, Plaça Major, carrer del Sol, baixant per Jaume I i pujant pel carrer Llorenç Riber fins a l'Església. A la processó, els nins i nines de primera comunió acompanyaren la «Custòdia». Els carrers, tots estaven adornats amb domassos i cossiols. Tot això va donar un caire més festiu a la processió.

JUTGESSA DE PAU

Al Ple de l'Ajuntament del mes de juny es va nomenar

na Jerònia Reynés com a jutgessa de pau. Na Jerònia era l'única aspirant a aquest càrrec i ara, per tant, continuarà exercint-lo.

CURSET DE NATACIÓ

Com cada any, a començaments de juliol es va posar en marxa el curset de natació que organitza l'Ajuntament. Enguany, el nombre d'inscrits és de 180. El curset,

amb diversos nivells i amb participants d'edats molt diverses, s'imparteix de dilluns a dijous, en horari de matí i vespre.

EXCURSIONS DEL CONSELL DE PASTORAL

S'han acabat les excursions del Consell de Pastoral. La darrera excursió varen anar a la Victòria; foren un grup molt nombrós, devers 60 persones, nins i gent més gran gaudiren de la diada; alguns pujaren a la Talaia, altres preferiren refrescar-se i nadaren a l'Illot. Com cada any feren un bon dinar i així quedar amb bona boca esperant la pròxima temporada per tornar reemprendre el nou itinerari.

INTERCANVI CULTURAL ENTRE BINISSALEM I CAMPANET

Els ajuntaments de Binissalem i Campanet han organitzat un intercanvi cultural amb la finalitat d'acostar dos pobles que tantes vegades es desconeixen mutuament. Amb la fórmula de «Campanet» es varen celebrar diversos actes durant les festes de Sant Victorià i de Sant Jaume.

Concretament, les bandes la Unió Musical de Campanet i l'Associació Musical de Binissalem oferiren un concert conjunt com a complement del pregó de les festes de Sant Victorià, es va fer una Mostra de Pintors Binissalemers i els equips de bàsquet de Binissalem i Campanet disputaren un torneig durant les festes. L'acte central de «Binissalem es presenta» es va dur a terme el dimarts dia 6 de juliol, a l'església. Salvador Cànoves, batle de Binissalem, va oferir una visió sintètica de la història del seu poble i de com és ara. Tot seguit, la Coral Cantilena de Binissalem va oferir un recital.

Per Sant Jaume, els campaneters tornàrem la visita. Dijous dia 22, a Can Sabater, Damià Ferrà-Ponç va parlar de les semblances i les diferències entre els dos pobles i la Coral Sant Miquel de Campanet va tancar l'acte. El divendres tocaren les dues bandes a l'església de Binissalem. Els equips de bàsquet també tornaren la visita.

Tal com va explicar el batle de Binissalem a la seva

presentació, aquesta iniciativa d'intercanvi va sorgir en una reunió dels regidors de Cultura de la Mancomunitat del Raiguer, com a resposta a la necessitat d'establir vincles culturals i socials entre els diversos pobles que formen la comarca.

MESTRESSES DE CASA NUREDDUNA

Les Mestresses de Campanet participaren a les festes populars amb una marxa ciclista; hi varen participar unes 50 dones. La plaça que fou la meta de la sortida i arribada estava plena de gent. També la gent mirava passar la marxa pels cantons dels carrers, damunt els portals i davant les cases per allà on passava.

Dia 18 de Juliol les Mestresses de Casa feren una excursió. Anaren a Artà; visitaren ses Païsses i també l'exposició d'artesanía de senalles, arqueologia... També un bon grup visità ses coves.

IMATGES DE CAMPANET

Edició patrocinada per:
FUNDACIÓ JOAN AMENGUAL I PERICÀS

Toros a Son Bordoï
any 1942

CLUB PARROQUIAL

S'ha duit a terme el que tantes i tantes vegades ha preocupat i han proposat alguns pares de Campanet: UN CLUB PER A NINS I NINES o juvenets i juvenetes. El rector Antoni Gómez, ha deixat tota la part alta de la rectoria pel CLUB PARROQUIAL.

Alguns pares i fills, amb molta il·lusió, netejaren, pintaren i adornaren el local. Dia 2 de juliol es va inaugurar el CLUB amb molt d'èxit. Participaren a les festes amb una tómbola, la qual va estar molt animada. Les ganàncies són per a les despeses del CLUB.

El rector, ha donat pel CLUB: un pin pon, dos futbolins, i ha fet posar dos ventiladors, tot perquè el local sigui més acollidor i divertit per a tots els al·lots del poble.

La Fundació Joan Amengual i Pericàs ha fet un donatiu de 50.000 pessetes, col·laborant així a donar la primera empena.

Actualment hi ha uns 150 socis. És ben clar que la cosa funciona, i tan de bo, duri molt de temps.

MANS OBERTES

Mans Obertes segueix amb les seves activitats a un bon ritme. Fa unes quantes setmanes Mans Obertes va organitzar una excursió a Ternelles, a la qual s'hi apuntà moltíssima de gent que s'ho passà d'allò més bé. Va ser un dia complet amb rialles, bon humor i també un poc de gimnàstica.

Per les festes de Sant Victorià aquesta associació ha or-

ganitzat una exposició de brodats a Can Maca, a la cantonada que hi ha entre el Cantó des Carritx i el Carrer Major. La veritat és que montar-la va dur una feina impressionant, però com que el resultat fou un èxit total estèticament i d'assistència, realment ha valgut la pena.

Com que les ganes de passar-s'ho bé és una de les coses més importants de Mans Obertes, dia 15 d'Agost hi ha programada una excursió amb barca per la costa Nord mallorquina. Segur que serà tan divertit com tot el que s'ha fet.

TEATRE

* Representació de l'obra d'Alexandre Ballester **Un baül groc per a Nofre Taylor**. A càrrec dels alumnes de 2on. de BUP i l'I.B. Barenguer d'Anoia d'Inca. Hi varen intervenir dues campaneteres. Margalida Pons «Floreta» i Maria Grau «Garinda»

INCA CENTRO AUTO, S.A.

CONCESSIONARI OFICIAL

OPEL

GM

Avd. d'Alcúdia, 71
 RECANVIS I TALLER: Tel. 50 50 21
 VENDES: Tel. 50 34 86

INCA

ACTIVITATS DE LA BIBLIOTECA CONCURS DE LA MASCOTA

El dia 4 de juliol, es va reunir el jurat per atorgar els premis del concurs per elegir una mascota per a la biblioteca municipal. El jurat estava format per Miquel Oliver, Angel Pascual i Miquel Vives.

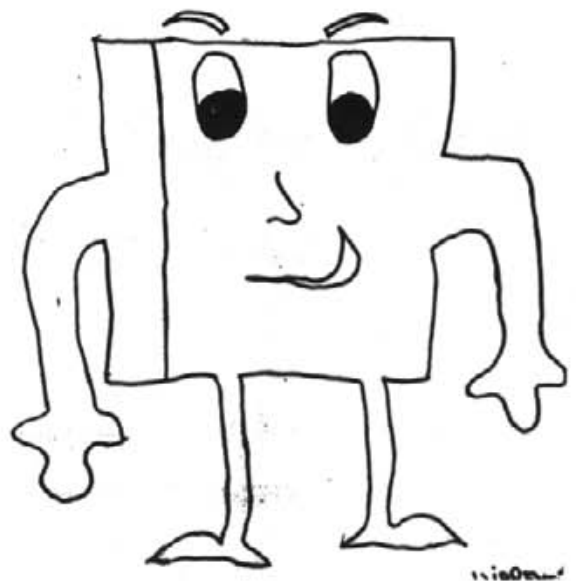
El primer premi s'atorgà a la mascota «LLIBRENTI», dibuixada per Blai Tomas Bracquart de 10 anys.

Tres segons premis a les mascotes:

-«ERBILL» de Mª Antònia Juan Amengual.

-«BOTALLIBRES» de Pep Toni Reynés

-Sense nom, de Mª Magdalena Vidal Mateu.

BIBLIOPISCINA

El dia 23 de juliol, dugérem la biblioteca a la piscina. Es va instal·lar una taula amb uns 70 títols, entre novel·les, contes, còmics, revistes i premsa del dia.

Unes 40 persones feren ús de la bibliopiscina i es varen fer 9 carnets de préstec.

BIBLIOMERCAT

El 27 de juliol, novament la biblioteca tornà a sortir al carrer amb la intenció d'arribar a tots els campaneters. Es va instal·lar la biblioteca al mercat, amb uns 40 títols de temes variats com medicina, plantes, cuina, etc. Així, es varen aconseguir nous socis de la biblioteca i -el que és més important- entre sectors no específicament infantils o juvenils.

FESTES POPULARS

Campanet 1993

VII Mostra de cuina

Grup musical UC

Marxa ciclista mestresses de casa

Exposició mocadors antics 3e Edat

Exposició mans obertes brodats

Cercavila Unió Musical de Campanet

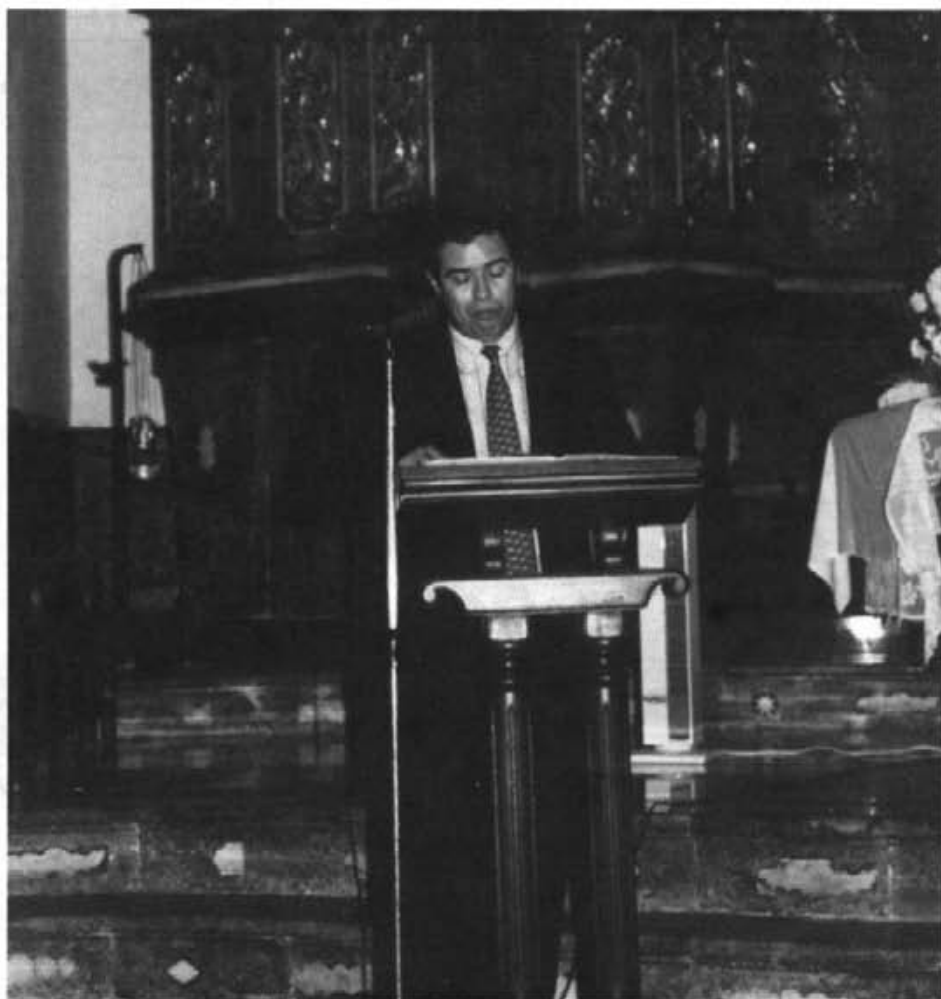
PRESENTACIÓ DE BARTOMEU BELTRAN PONS

Campanet és un poble que en l'actualitat té una vida interior molt intensa. Som un cos viu carregat d'energia i d'iniciatives cíviues. Els campaneters ens sentim satisfactòriament arrelats al nostre calendari de festes i als nostres elements d'identitat més emblemàtics. Ens sentim part, fins i tot de vegades amb un bri de vanitat, d'un poble que pels seus fets i pel renom d'una partida considerable dels seus fills sobrepassa en molt els límits que li vénen imposats per una demografia escassa i per una vida econòmica lànguïda.

El pregoner de les Festes de Sant Vitoria d'enguany és un bon exemple d'aquells campaneters, n'hi va haver en el passat i n'hi ha avui en dia, que han transcendit amb els seus actes i les seves obres la superfície del nostre poble i s'ha projectat sobre territoris i societats extensos i llunyans. Han assolit la condició de protagonistes en aquell continent anomenat fora Mallorca, que era una de les dues parts en què se dividia el món segons els paràmetres de percepció de l'espai que tenien els mallorquins d'altre temps.

En Bartomeu Beltran Pons va néixer a Campanet l'any 1950. La seva família materna tenia i ha continuat tenint les arrels ben clavades en aquest turó allargassat sobre el qual la intel·ligència pràctica dels nostres majors va construir-hi el poble.

En Tomeu Beltran, sobretot els anys cinquanta, va ésser un nin de Campanet: va compartir els carrers,

les sensacions i els jocs amb els altres al.lots de la seva quinta. Amb ells, encara va ésser a temps de conèixer i viure la societat rural tradicional, la mateixa que en els seus trets bàsics feia centúries que existia.

A aquella societat, l'arribada del tu-

risme de masses i el desenvolupament econòmic tècnic-consumista la varen esborrar del mapa de la realitat amb la mateixa rapidesa que un fibló escampa les fulles seques dels arbres. D'aquell temps i d'aquelles vivències, tots els al.lots i al.lotes que ara vorejam la quarentena

B A R
CA'S RETO

GELATS I TAPES VARIADES

DESIMPER
Productes de neteja

C/ Camí Vell d'Inca
Tels. 51 61 08 - 51 69 89

CAMPANET

n'hem format una filmoteca d'imatges, ara ja definitivament perdudes, que guardam gelosament en la nostra memòria.

Ens sentim personalment enriquits per haver pogut conèixer encara un món que ja no existeix però que nosaltres percebem com a generador de les nostres vides i de la nostra identitat col·lectiva.

Amb l'inici dels seus estudis universitaris, en Tomeu Beltran se'n va anar físicament de Mallorca. Va estudiar la carrera de Medicina a les universitats de Granada i de Valladolid, i es va especialitzar en Ginecologia. D'ençà de l'any 1978 exerceix de ginecòleg. Ha treballat a diversos hospitals de Madrid i és membre d'una bona partida de societats i de revistes mèdiques. La seva condició de metge ginecòleg, sentida intensament i amb el màxim nivell de rigor i autoexigència, ben aviat es va veure complementada amb una altra vocació profunda: la de comunicador, la de transmissor de coneixements mèdics a través dels mitjans de comunicació de masses (la ràdio, la premsa i la televisió).

Des del 1982 dirigeix un programa diari a Antena 3 Ràdio, **La salut es lo que importa**, que ha aconseguit guanyar l'atenció d'un bon grapat de centenars de mils d'oients i que ha obtingut diversos premis de prestigi reconegut.

En premsa, va esser el coordinador de la secció Ciència i Medicina de les revistes «Tiempo» i «Època». En l'actualitat practica la divulgació periodística als setmanaris «Lectu-

ras» i «Supertele». També ha publicat una gran quantitat d'articles de temàtica diversa a diferents diaris de l'Estat, i molt especialment a la «Última hora», on els estius hi manté una secció diària.

Una altra tasca del nostre pregoner d'avui ha estat la d'escriptor de llibres. Els deu darrers anys n'ha publicat set, un dels quals ha sobrepasat el milió d'exemplars de tiratge. El contingut d'aquests llibres, encara que d'elaboració més reposada, respon als mateixos objectius que la resta de la seva activitat com a comunicador. La intenció és posar a l'abast de la gent els recursos que li permetran mantenir la salut i no deixar-se vèncer per la malaltia.

En Tomeu Beltran ha estat un pioner en aquesta dedicació a l'educació mèdica de la població i un dels que ha obtingut més incidència. Els títols dels seus programes assenyalen clarament la seva filosofia bàsica: els metges sobretot han de dedicar-se a evitar que la gent emmalalteixi. Medicina preventiva, medicina per a la salut.

L'activitat que aquests darrers anys ha donat més anomenada al Doctor Beltran, aquest seria el seu nom de batalla més identificable, ha estat la direcció i presentació del programa **Viva la vida**, que s'emet cada dia per Antena 3-Televisió. La seva imatge i la seva veu aconsegueixen una audiència milionària i han esdevingut populars a uns nivells certaments massius. Per això freqüentment és reclamat des dels indrets més distants de l'Estat per pro-

nunciar conferències o per participar en actes de temàtica mèdica. La seva vida professional és tan intensa que sembla desafiar les limitacions que el senyor del temps imposa als mortals. Té una gran energia vital i una ambició interior immensa que el fan estar en acció permanent a la recerca d'una **SUPERACIÓ CONTINUADA DE LES SEVES PRÒPIES** fites. Les paraules i els impulsos que li va inculcar el seu pare probablement el prepararen per dur aquesta vida tan activa i laboriosa, tan frenètica. Premsa, ràdio i televisió; conferències i llibres; consells d'administració d'empreses de la comunicació i comités científics: Madrid com a lloc de residència i múltiples i distants punts geogràfics situats a salts d'avió; i entremig de tot això, Mallorca com a referent omnipresent, com l'espai dels orígens sublimat a la categoria de paradís perdut, com l'amagatall que facilita la realització d'un viatge cap al propi interior.

N'estic ben segur que moltes vegades, entre la redacció d'un article i d'un altre, en els segons sempre tenses que precedeixen l'entrada en pantalla, en el frec a frec quotidià per a mantenir posicions guanyades a pols, en Tomeu Beltran se'n recorda d'aquell Tolo que va esser ell mateix quan a la infantesa trespava pels carrers i les places de Campanet. Avui ha retornat amb un equipatge ple d'experiències per a comunicar-nos l'inici de les Festes de Sant Victorià d'enguany. Que sigui benvingut.

Damià Pons i Pons
Campanet, 3 de juliol de 1993

C.E. CAMPANET
FES-TE SOCI

**SONDEIGS I ESTUDIS
GEOTÈCNICS**

**SONDEOS Y ESTUDIOS
GEOTECNICOS**

≡ JUANANT ≡

Sant Victorià, 5 - Tel. 51 60 02 - 07310 CAMPANET - Mallorca

DE JOVE A JOVE

A MARGALIDA HORRACH BENNÀSSAR

-Quines varen ser les causes que et varen dur a estudiar aquesta carrera?

-Bé, jo quan vaig acabar COU no tenia molt clar lo que volia fer. Sempre m'havia agradat l'arquitectura superior però estudiar-ho implicava anar-me'n a Barcelona i no em feia moltes ganes. Em varen dir que a Palma podia estudiar Arquitectura tècnica per una acadèmia i m'hi vaig matricular i la veritat és que no m'empenedesc, encara que al final me'n vaig anar a Barcelona.

-Quan vares començar la carrera, tenies cap idea de com seria? Quines diferències hi va haver entre la idea que tú t'havies feta i la realitat en què et vares trobar?

-No, jo només sabia que hi havia molt de dibuix i que eren assignatures bastant fortes, apart és clar de Matemàtiques i Física que sempre hi són a totes les carreres de Ciències.

No hi va haver molta diferència perquè m'havien comentat un poc de què anava la carrera, m'havien dit que al principi és forta i ho puc assegurar

-Per què no ens contes de què va l'Arquitectura tècnica?

-La feina d'Arquitecte tècnic o Aparellador es fa sobretot a les obres. És el responsable i l'encarregat que l'obra es faci d'acord amb el Projecte fet per l'Arquitecte Super-

rior. A nosaltres no ens permeten fer projectes d'obra nova, però sí que podem fer projectes de reformes.

-Suposam que després de tants d'anys d'anar pel Campus deus tenir moltes anècdotes per contar, ens en podries contar algunes?

-En aquest moment no se me'n ocurren cap.

-Ara que has acabat la carrera,

quines expectatives professionals tens pel teu futur? El fet d'haver estudiat Arquitectura tècnica, serà una garantia per poder trobar feina?

-Bé, el primer és trobar una feina per collir experiència que és molt important en aquesta professió. També m'interessa fer oposicions, encara que no en convoquen gaires.

Això fa un parell d'anys pot ser que sí que fos una garantia, però, en aquests moments a Mallorca ja n'hi ha molts i la feina ha anat minvant. Però supòs que es compondrà.

-Aconsellaries tú als joves que han acabat el COU i que estan a punt d'entrar a la Universitat que estudiassin la carrera que tú has estudiat?

-És clar que sí, si a ells les agrada, per què no? Això sí és millor anar-se'n a Barcelona desde el principi perquè és més facilet. Jo pens que una persona ha d'estudiar el que li agrada, per molt que la gent et digui que hi ha estudis que no tenen sortida. Si a tú t'agrada!

-Ens imaginam que, a més d'estudiar molt tens altres hobbies, ens els podries contar?

-Sí. M'agrada molt llegir i anar al cinema, en especial les pel·lícules antigues.

Magdalena Alzamora
Jerònia Beltran

Bel Rosa Gual

ASSEGUANCES MAPFRE

Sant Miquel, 77
Tel. 51 60 47 - 51 65 32

07310 CAMPANET

LA NOSTRA BIBLIOTECA

ARQUITECTURA

Aquest número de juliol-agost, temps que molta de gent aprofita per a la lectura descansada i relaxada, iniciam aquesta secció que voldrà fer un repàs als principals prestatges de la nostra biblioteca pública.

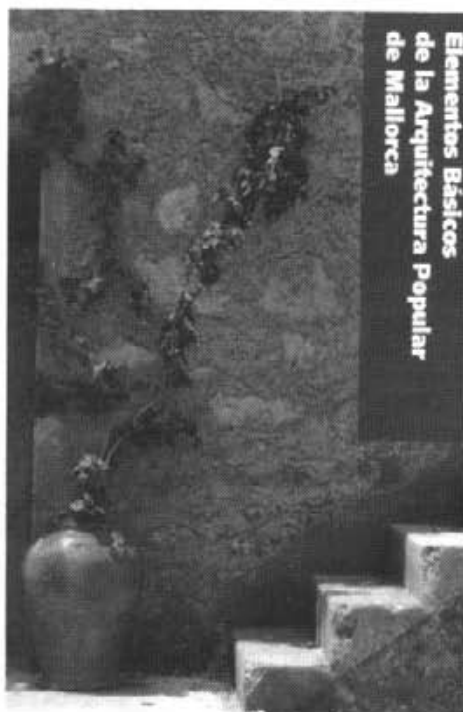
Començam amb l'arquitectura. És una secció petita ja que no ocupa més que un armari d'un prestatge. Però és interessant. D'un cop d'ull podem destriar entre el que són revistes i el que són llibres.

Entre els llibres, n'hi ha un que destaca pel seu interès: **Elementos Básicos de la Arquitectura Actual**. Són dos volums, molt ben presentats, de 244 planes cada un. Aquesta obra va ser editada fa dos anys per la CAEB.

Tracta especialment dels detalls constructius que a través de la història hem anat elaborant els mallorquins. Segons els autors, «aquests detalls són inseparables dels conjunts arquitectònics i la seva importància no es pot minimitzar».

Així, en diferents capítols es parla, sobretot amb moltes il·lustracions, de xemeneies, cobertes de teula i arquetes pluvials, voladissos, finestres i finestrons, portals, parets, porxos i pèrgoles, barreres, passamans i baranes... amb la particularitat que a cada capítol s'hi estudien aquests detalls segons les comarques de Mallorca. Nosaltres quedam dins el Raiguer.

Tot un conjunt d'idees -ho podeu veure a les il·lustracions que aportam- que creim que poden ser d'interès per a tots els campaneters, per tal d'intentar recuperar la fesomia del nostre poble, que es va perdre a marxades, entre finestres -la finestra mallorquina sempre ha estat

Elementos Básicos de la Arquitectura Popular de Mallorca

més alta que ampla-, persianes d'alumini, portes de cotxeria metàl·liques, els grisos del ciment pòrtland... I a propòsit de colors, acabarem amb una cita ben interessant de l'arquitecte Gabriel Alomar, a la introducció del llibre: «A les construccions rurals, el color és un element essencial i determinant en el paisatge mallorquí. S'ha dit que la Mar Mediterrània té dues cares, una cara d'or i una cara de plata: la cara de plata és la de les cases blanques amb coberta plana d'Eivissa o de l'Andalusia Mediterrània i la cara

d'or de les cases color ocre amb cobertes de teula àrab de l'autèntica Mallorca rural».

Entre les revistes, rebudes periòdicament, que són gairebé llibres per la seva extensió, convé destacar-ne tres:

Arquitectura Viva i A i V. Monografías de Arquitectura y viviendas són dues interessants revistes que tracten amb profunditat de l'arquitectura actual a nivell d'estat i mundial. Per altra banda, hi ha la revista **D'A**, editada pel Col·legi d'Arquitectes de Balears, que intenta passar revista amb extensos i ben il·lustrats articles als principals protagonistes (edificis i arquitectes) de la Mallorca actual. En destacaríem dos monogràfics, que creim que poden ser d'interès per a tothom:

-«Taller de Joan Miró». És una presentació del taller que dissenyà Josep Lluís Sert per a l'artista. Hi surt la correspondència entre Miró i Sert referent a l'evolució dels plànols, els plànols, fotografies de maquetes, de l'estudi ja acabat... Per als qui els interessa el tema, al **D'A** núm. 1 es poden veure tots els detalls de l'edifici que Moneo projectà per a la Fundació Pilar i Joan Miró.

-«Francisco Casas. Arquitecte (1905-1977)». S'hi presenten les principals obres d'aquest arquitecte racionalista, entre les quals n'hi ha una que ens és familiar: el Cinema Mercantil d'Inca. Té l'interès de presentar els plànols de l'edifici (bar i cinema), detalls del disseny de les vidrieres, cadires, taules...

Res més. Bon profit. I al pròxim número una altra secció. Visitau la biblioteca!

Miquel Pons

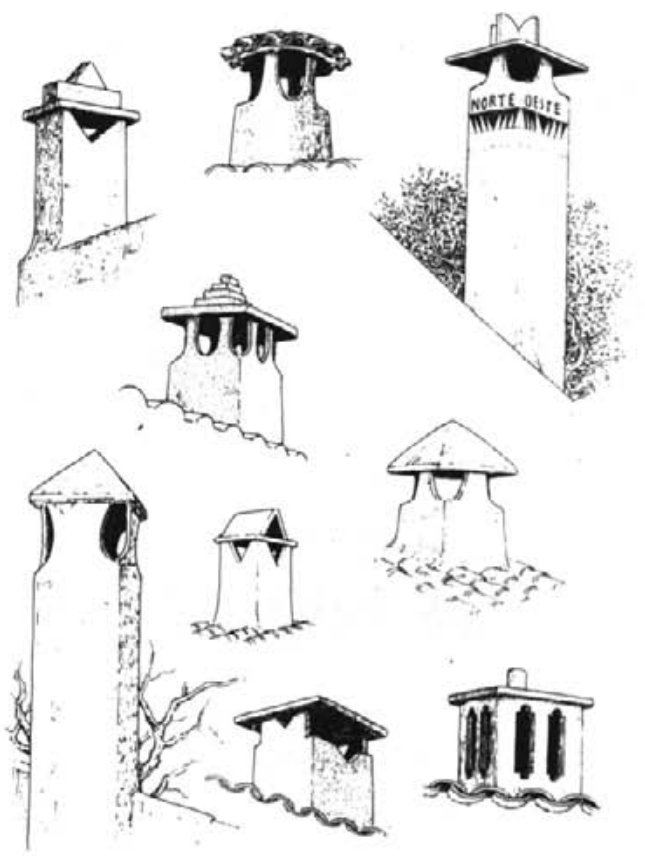
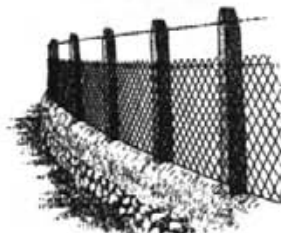
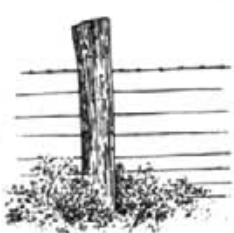
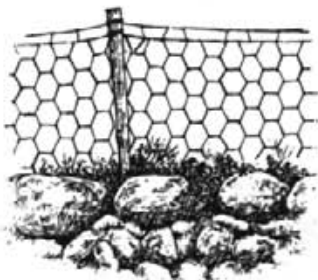
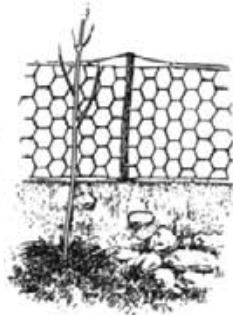
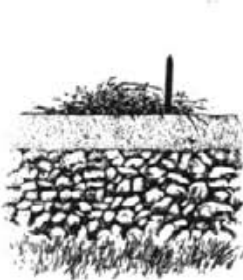
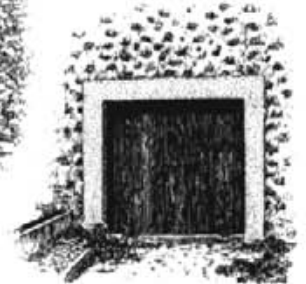
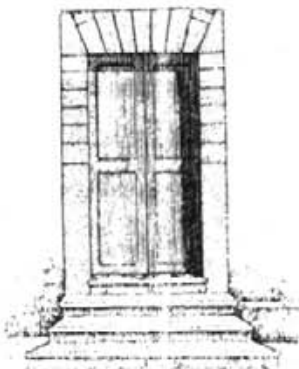
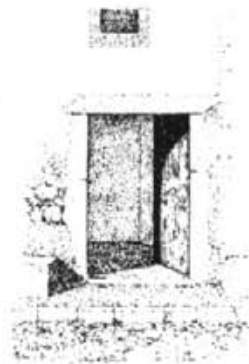
Papereria
"ES TRIQUET"

Pl. Major, 10
Tel. 51 68 30

C/ LLORENÇ RIBER, 28 TEL. 516116 CAMPANET

CONSERVEM LA NOSTRA FESOMIA

UNA CALOROSA PASSEJADA CICLOARQUITECTÒNICA

Carretera amunt, quina calor! Ajustem sa marxa més curta, que ja no estic per segons què.

Què és això? Quin bucot! I enmig dets ametlers! No hi era, o no ho havia vist, fa dos mesos. És estrany, això no és cap solar. Bé, s'ajuntament sabrà que fa. Dic jo! O no?

Per amunt manca gent! Quaranta per hora, vaja gràcia!

Llàstima d'edificis moderns a s'entrada des poble. Mira aquest, quina desproporció, quins presumptuosos i inacabats balcons, quina misèria de deixar es bloquets vists i a la vegada fer una entrada mausolèica. O mira aquell pseudomallorquí! Bé, aquí hi ha unes quantes joies que dóna goig mirar. Ja ho val, tampoc podien faltar es vulgars miradors tancats. En fi, val més mirar s'asfalt.

Alerta aquí! Un creuament bastant perillós: es camí vell de Búger i es carrer de Son Massanet. Guaitau-hi a tots dos i veureu cases guapes. Endavant que no ve ningú. Sort, perquè poca gent sol respectar un pobre ciclista, i si m'atur aquí no sé si podria reemprendre es camí.

Carrer de Llorenç Riber, un carrer preciós. Senzilles cases de pedra i referides, algún curiós balcó de ferros de dibuix modernista... Vaja! Ara que m'hi fix, ets endiots de s'electricitat ja han tornat fer maig amb sos cables de qualsevol manera per damunt ses façanes! I ningú deu dir res. En fi, ja veig en es fons sa noble mola de pedra de s'església, i ja guaita per darrera es preciós campanar gòtic. S' hora en es rellotge de

sol, més dues més: aproximadament les dotze. Per amunt que ja som a dalt!

Carreró magnífic aquest de Sant Victorià. Però no em pitis, homo! Ja em passaràs a sa plaça! Quina poca paciència!

Sa plaça... quin oratget més bò que hi passa! No hi ha quasi ningú; és clar, amb aquesta calor ets al.lots deuen esser a sa piscina. A mà dreta no hi vull mirar. Vols dir que aquest mamotreto no té més plantes de ses que toquen i que aquests vulgars arcots estan permesos per sa normativa? Bona vista sí que té, però ha fotut bé sa des demés.

Costa per avall pes magnífic carrer de Sant Miquel.

Bon dia! Adéu! Ja ho veus, lo que podem! En fi, passem ràpid i no mirem a mà dreta sa torpesa de tècnic superior petrificada en un edifici d'estrany balcons en punxa i fruiquem des magnífic paisatge urbà. Quines cases més belles hi ha en es carrer de Sant Miquel. Però quin animal! M'ha passat a mig pam i a tota, i quasi ha aglapit es jai des gaiato! I un altre, i un altre, i venquen cotxos a tota!

Per amunt pes carrer de Petxino.

Llàstima de cases pseudopopulars. I com han espentit aquella! Sa gent no sap lo que té.

Mmm!, quina olor i d'ensaïmada fa per aquí. Mira aquí l'altre mausoleu de pedra aboixardada, que fa empegueir ses dues casetes de pedra que surten més sobre es carrer. Però

passa i no pitis tant, tros de banc!

He de voltar a mà dreta de cap a Son Pocos. Abans guait encara pes carrer de Petxino avall per mirar una caseta nova i guapa que està a l'esquerra. Perquè no és impossible fer cases noves i guapes.

Per amunt!

Alerta, obres! Bloquets i arena en es carrer. Veurem que hi faran. Quines cases més belles.

Costa per avall. Mirau cap endavant. Quina vista: es puig Caragoler, i, més en es fons, a mà dreta, es Tomir. Amb quin entorn tan bell ha engalanat sa natura aquesta vila!

Ara val més no mirar a mà dreta: es nou barri de Son Puça. Però qui t'ha parit, a tu? Quina és aquesta absurda normativa que fa que surtin edificis com aquests, que no tenen res a veure amb ses cases de Campanet: retranquejos des carrer, estrany volums volats tancats, presumptuosos balustrades, alçades desmesurades... Me fa mal en es cor veure com any darrere any cobres forma monstruosa i abjecta i agafes un protagonisme que fa empal·lidir es vell poble. Què hi podríem fer? Per ara, aprofitar sa minsa ombra d'aquesta acacieta.

A la fi arrib. Son Pocos. Tranquil i preciós carrer del Miracle. Ja hi som.

Assaboresc es regust agre dolç de sa passejada i, com sempre, pens que no tenim remei i no anam cap endavant. O en tenim, de remei?

En Toni Tres Coques

Dra. MAGDALENA BENNASAR MOJER

TOCOLOGIA - GINECOLOGIA

CLINICA PLANAS S.A.

C/ Menorca, 3

Tels. 73 03 45/46

73 88 43/44

07011 PALMA DE MALLORCA

Dimarts i divendres

de 5 a 8'30 tarda

Juny, juliol i agost

C/ Fadrius, 28-1'

Tel. 86 20 92

07420 SA POBLA

PLA "Sa BANCA"

BANCA MARCH

DE JUBILACIÓ

T'esperam

MARIA AMER LLOMPART

Vaig néixer es 19 de febrer de 1921, a Moscarí. Som de ca'n canonge. Es meu home, en Toni, era de ca's canonge de Campanet. Tots dos érem «canonge» de malnom. Mu mare era de Moscarí (de ca'n canonge), nomia Maria i mon pare era d'Inca, de ca'n barraquer, nomia Toni. Eren pagesos. Quan se van casar van viure a Sencelles, a una possessió. Es meu germà major -en Miquel- hi va néixer. Tots ets altres (en Toni, en Joan, en Rafel, n'Antònia) i jo vam néixer a Moscarí. En Toni i en Joan eren bessons. Mu mare va morir des meu naixement. Me van donar a dida i vam tenir una madrastra: na Maria Mateu Saurina, era cosina bona de mon pare i també era d'Inca.

Vaig anar a costura a Moscarí, fins que vaig tenir catorze anys. Jugàvem a botar, a «perro gato», anàvem d'excursió amb ses monges: a Lluc, a ca'n Queto, a son Fuster... Eren excursions d'anar i tornar a peu.

Hi havia un jove que feia gelat a ca'n Delante, a Inca. Era valencià. Era es primer any de sa guerra. El vam tenir de missatge perquè a ca'n Delante no el van voler més. Mon pare li va donar un cavall amb un carro, davant el monument d'en Fluixà, a Inca, i li va dir: «vés-te'n, no toquis ses regnes de sa bístia que te durà fins a ca'n canonge i, quan arribis, digués que l'amo t'envia i que has d'estar amb noltros». I va venir de nit, d'hivern. Es vespres, aquest valencià mos donava classes, sabia molta lletra, era un al.lot treballador i mos va ensenyar molta lletra. Se'n va anar a sa guerra i mos escrivia. Mos deia que érem es segons pares. Quan va acabar sa guerra, va tornar a ca seva i sa mare no el va conèixer. Durant uns anys mos va escriure.

FEINA PAGESA

Teníem moltes finques escampades i féiem feina dins lo nostros. Totes ses feines m'agradaven: collir figues, ametlles, garroves... cantar a s'era. Cada any, darrere ses cases féiem una o dues sitges. L'amo «en niu» era l'encarregat i jo ajudava a tapar es forats. Féiem carbó per vendre i per consum propi. Mon pare i

jo anàvem a Inca cada dijous, per a fer sa compra. Me donaven cinc duros (una dotzena d'ous valia una pesseta) i comprava per a tota sa gent que estava a ca nostra: es pares,

sis germans, es missatges (en Rafel «sabater», es seu germà Llorenç i sa seva germana; en Pau «retxa» de Costitx guardava ets animals). Record que en Pau se n'anava a peu a Costitx per a donar ede menjar als seus moixos i de matinada ja era a ca nostra un altre pic. No hi anava cada dia. Només alguns vespres.

També llogàvem gent per temporada: collir figues, garroves, olives, ametlles... Ara record l'amo en Joan «misser», sa seva dona i ses dues filles. Teníem sa terra des capellà coves. Aquest capellà deia sa missa en vint minuts i duia ses botes posades per anar-se'n cap a sa finca.

BOMBES I PROPAGANDA

Mon pare va fer una casa nova, davant es monument d'en Fluixà d'Inca. Durant sa guerra, ses primeres bombes que van venir van pegar davant sa casa i van matar una somereta que estava enganxada a un carret. Jo tenia 15 anys. Una vegada érem a una finca entre Mancor i Biniamar. Un avió mos va tirar un manat de diaris. Tots vam córrer perquè mos pensàvem que era una bomba.

Quan jo era joveneta (18-19 anys), anava amb ses amigues d'Inca d'excursió a Sencelles, a veure la Mare de Déu i a beure aigua a sa font. Amb ses cosines Catalina i Joana passejàvem pes carrer Major d'Inca, anàvem a veure es futbol perquè ses cosines tenien un xalet en un cantó des camp i no pagàvem entrada.

SES NOCES

Venia a Campanet a veure es reis i madò Antonina «rovella» me va dir: «ara en passa un de bo per tu» i era

en Toni «canonge». Ho deia perquè feia poc temps que s'havia mort sa mare d'en Toni. Mig any més tard, en Toni va dir a na «rovella» per xerrar amb mi. Jo me vaig aturar d'anar a Inca es dijous per no haver de conèixer-lo, no volia tenir novios. El vaig conèixer dia 6 de juny del 46 i dia 30 de novembre mos van casar. Quan va demanar entrada, ja va demanar per casar-se, que abans de Nadal ja mos volia casats. Mos van casar en es puig de santa Magdalena. Hi vam anar amb cotxe. Jo vaig partir d'Inca, de ca sa tia Jeroni, perquè sa madrastra se va morir quan jo tenia 24 anys. I en Toni va venir de Campanet. Vam ser devuit. Vam fer un refresc en es mateix puig. Per s'estat civil em vaig casar devora es bar Maties, hi vivia es secretari d'Inca, aquest me va dir: «firma aquí que jo no vull anar en es puig de Santa Magdalena».

Vam anar de viatge de noces a Barcelona i a València. Vuit dies perquè no vaig voler anar a Madrid. Enyorava mon pare. Es primer home que vaig veure quan vaig baixar des tren de Ciutat a Inca, va ser mon pare, aquell homenet.

MESTRESSA DE CA'S CANONGE

De casada vaig venir a viure a Campanet. Aquí on som ara, a ca's canonge. Vaig deixar sa feina des camp i vaig passar a ser sa mestressa des taller d'espardenyes d'es meu home. Féiem espardenyes d'espert, de pita. Es lloc on féiem sa feina era es treballador. Hi han passat molts de campaneters i de campaneteres: mestre Nofre «des molí», en Miquel «xerpes», en Miquel «quart», en Jaume «barrera», madò Pereta, na Tonina «blanca»...

Veníem moltes espardenyes fora de Campanet: Muro, Sa Pobla, Sant Joan, Campos, Cala Ratjada... Sí, també en venien a comprar aquí, a ca nostra. Quan vaig arribar a ca's canonge, encara feien espardenyes per a s'exèrcit. Hi havia sa casa plena fins a dalt. Eren unes espardenyes planes i tenien unes vetes negres. Ses parets de sa casa estaven plenes de claus que sostenien es fils per a penjar ses espardenyes, perquè s'eixugassin. Durant sa guerra es taller va funcionar molt perquè hi havia molta demanda per part de s'exèrcit.

Més endavant hi va fer feina més

gent, perquè van llevar es taller de ca'n quelet, que estava a sa plaça, a on ara hi viu na Maria de «sa cova», sa dona d'en Jaume «curt». Sa gent de ca'n quelet va venir a fer feina a ca's canonge: na Francisca «cubeta», na Francisca «queleta», na Montse «garinda» (tenia dotze anys, guardava en Toni i feia feina, era molt feina), na Magdalena «xiva», donya Paca «den garcies», en Joan «company», en Toni «company», en Jaume «vives», en Francesc «llovet», na Francisca «hotalera»... També hi havia gent que feia feina a ca seva. Feien es «rampugo» de ses soles: madò Maria de «can borràs», madò Francisca «vilreia», na Magdalena «coixina» i altres.

TELÈFONS, CAIXES FORTES I MOTOS

Ses espartenyas van anar perdent força perquè van deixar d'usar-se. I, a poc a poc, van anar llevant es ta-

ller. Crec que va ser devers 1963, que el vam llevar definitivament. Record que es mateix any que vam llevar es taller van dur una màquina de Barcelona, per fer soles. Es meu home cosia ses soles amb sa màquina. Per a instal·lar aquesta màquina van posar sa corrent de 220. Sa companyia elèctrica va haver de fer una instal·lació a posta pes carrer.

Teníem una caixa forta on hi guardàvem es dobbers i es documents. Era molt guapa. Era alta així, un metre bo. De color verd, tenia un rotlo daurat a la combinació i a les claus. Teníem una combinació de lletres i unes claus. La vam haver d'espanyar perquè no la vam poder obrir de cap manera. La vam tirar per xarrarra. Crec que només tenien caixes fortes a ca l'amo en Jaume «roder», a ca'n «colom» i a la Caixa.

A ca nostra vam tenir es segon telèfon de Campanet, es número dos. La Caixa tenia es número u. També,

vam tenir sa segona moto des poble, vam comprar una Torrot. Sa primera moto va ser sa de l'amo en Llorenç de «s'electricitat». Amb sa Torrot mos anàvem a sa Calobra tots tres junts: es meu home, na Francisca -sa filla, tenia cinc o sis anys- i jo. Anàvem per tot. Es meu home era molt passejador. Quan na Francisca tenia set anys vam comprar una vespa i més endavant un sidecar per a aquesta moto. L'any 1956, l'any de sa nevada, va néixer es segon fill, en Toni.

Quan vam llevar es taller, vam continuar fent soles pes taller des cantó des Càrritx, era un taller que teníem a mitges. Després, es meu home va començar a fer de representant de ses sabates «huracan». L'amo en Guiem «ronquet» era accionista d'aquestes sabates i va ser ell qui ho va dir a en Toni. Teníem ses sabates en es treballador (un edifici de més de cinquanta metres quadrats). Sa gent venia a comprar-nos sabates aquí.

De casada sa gent me va començar a dir sa mestressa, i encara hi ha gent que quan me veu me diu: com va mestressa?

Jaume Ordines i Llobera

Rafel Capó Palou

— PINTURA I DECORACIÓ —

Joan Reinés Buades

Sant Miquel, 93

Costa i Llobera, 1 - 2n E.

07310 CAMPANET

TEL. 51 69 92 51 62 68

CAIXA DE PENSIONS

"laCaixa"

VACACIONS DE LA TERCERA EDAT DE L'INSERSO

ENTREVISTA A: JAUME CAPELLA PONS

Les vacances de la tercera edat a través de l'INSERSO fa tres anys que es duen a terme i fou una iniciativa de l'Ajuntament de Campanet i, concretament del batle, que m'ho va comentar i en va animar perquè ho duéssim a terme a través de l'Associació. A aquelles hores el club de la tercera edat estava molt enfainat

amb altres activitats i organitzar aquestes excursions era complicat així que amb l'ajud de l'Ajuntament a través del batle i na Maria Florit, l'assistent social, ens entrevistàrem en diverses ocasions amb les agències organitzadores fins que ho aconseguírem.

-L'amo en Jaume, quan ho començareu?

-El mes de març de l'any 1990, com ja he dit ara fa tres anys, ens vàrem informar bé de com funcionava i vàrem tirar endavant.

-Com ho fèreu perquè començàs a funcionar?

-L'Ajuntament ens va informar de que ja funcionava a alguns pobles de Mallorca i que el cost era molt econòmic i que era una avantatge de la qual tota la gent de la tercera edat es podia beneficiar. Me va parèixer molt interessant i m'hi vaig posar endavant en el sentit de -amb l'ajud total dels serveis socials de l'Ajuntament- animar als majors a que participassin d'aquests viatges.

-Qui són els que es preocupen de les vacances d'Insero per a la tercera edat?

-Quan a l'organització, l'Ajuntament i jo mateix. Quan el viatge jo me faig càrrec de tota l'organització. Preparatius de passatges, explicació de trajectes, orientació del que ha de portar cada viatger, etc., vaig a moltes cases perquè s'animin i llavors vénen a apuntar-se.

-Quan comunicàreu aquesta notícia a la gent de la tercera edat, va tenir èxit o els va venir de nou?

-Va tenir molt d'èxit per molta gent. Per alguns que no són tant decidits ho varen tenir que pensar. Però en general va ser una bona notícia.

-Quan va ser la primera sortida?

-L'any 1990. Va tenir molt d'èxit per ser sa primera i bona acollida. Anàrem a Salou. Fèrem moltes excursions: visitàrem Montserrat, Es camps olímpics, que ja es preparaven per ses olimpíades, Penyíscola, etc... Anàrem també al «Molino», una sala d'espectacles molt importants.

-Aquesta primera vegada, quantes persones viatjaren?

-26 i vàrem disfrutar molt, no im-

porta dir res més, totes han tornat a venir cada any que hem viatjat.

-L'any 1991, on li pegàreu?

-A Benidorm, també amb un pla similar a l'any anterior: moltes excursions i visites a molts de llocs preciosos. Érem 39 persones.

Els anys 1992 i 1993 quan la gent ja coneixia millor la cosa hem augmentat considerablement el nombre de passatgers. Bé l'any 92 no tants perquè ens va coincidir amb les festes de Pàsqua. Així i tot va ser molt bona i anàrem a la Manga del Mar Menor.

Enguany -quarta sortida- hem anat a Lloret de mar i vàrem batre el rècord de viatgers: 53. En un principi teníem es «complet» de 55 persones però a darrera hora varen ingressar a Son Dureta a en Guillem Mir «Morell» i naturalment tampoc va venir sa seva dona i vàrem ser finalment 53. Vàrem estar 15 dies. Aquest any podíem haver estat més però els autocars només són de 55 places i llavors a ses excursions podríem tenir problemes d'ubicació.

-Vos compensar dur aquesta tasca endavant?

-Estic content perquè sa cosa funciona i això ja me basta. Per tot allà on anem ens tracten molt bé: bon

menjar, bones excursions, etc. Mentre hi hagui gent que hi vulgui anar. A mí m'agrada dur trui i a pesar de que tot dur molta feina i mals de caps n'estic content.

-Vos, l'Amo En Jaume, heu sortit cada any?

-Clar que sí. Es sa meva obligació anar amb sa gent que surt. Jo som es promotor i he de fer lo que hem toca.

-A hores d'ara, com funciona?

-Funciona a nivell de tota sa gent jubilada. Tant si està afiliada com si no a l'Associació de la Tercera Edat. Cada jubilitat té un privilegi: pot manar una altre persona no jublada i té el mateix preu d'ells i ses mateixes oportunitats.

-Seguireu molts d'anys al davant d'aquestes excursions?

-Fins que pugui, o més ben dit fins que me vulguin. Ara ja tornem a preparar per sa pròxima sortida. A tots els que hi hem anat ens fa molta il.lusió conèixer altres llocs.

L'amo En Jaume està tot entusiasmat amb aquests viatges. Vos desitjem molts d'anys per disfrutar-los i també que els puguin disfrutar tots els de sa tercera edat. Tant sols ens queda dir-vos: Mai vos passejareu tant joves.

Antònia Bennasser i Capó

CONVERSES POPULARS

TONI ROIG: SA RENOVACIÓ NECESSÀRIA

En Toni Roig nasqué a Palma fa 47 anys. Músic i escriptor, estudià Belles Arts i piano. Es dedica intensament a la música popular des de que era un jove. Membre, des dels inicis, del grup «Música Nostra» darrerament posat tot es seu coratge a sa Revetlla de Sant Antoni a Son Ferriol, amb sa qual ha tret es seu darrer disc.

En Toni té s'ànima de trobador i s'aspecte de perso-

natge místic, com a d'hermità, retirat del món i la bolla, com si es dedicàs a guardar gelosament es secrets de troballes tan essencials per sa cultura humana com es xampany o sa cervesa «trapisten». Aquesta contradicció entre aparença i esperit es resol tot d'una que parles amb ell. Té un xerrar calmós i llis. A més, per ses seves repostes es ben coneixedor que en Toni sap «moure's per s'escenari». Això sembla que no li ve d'ara.

-I és que En Toni Roig no hi acaba d'arribar ara a sa música popular...

-Bé, jo vaig començar de molt jove, quan s'encetava es «bum» turístic a s'illa. Feia música de boleros i vaig conèixer en Calatayut, que hi feia arranjaments. També en va fer qualcun de bolero com es «Bolero de Palma». A aquell temps començaven grups com es de Selva i apareixien es primers discos.

Després d'aquesta etapa va iniciar-se sa de «Música Nostra». Tot va venir a resultes d'un viatge de s'Escola de Música i Dança de Palma. Va passar que s'escola havia de sonar a Agrigento i li mancaven músics. Per cobrir aquest buit mos reunirem es que després formàrem «Música Nostra». Ferem es grup perquè mos aveniem molt sobre sa manera de fer aquesta música. Després ha vengut sa Revetlla de Sant Antoni. Jo lis donava classes de música. Venen a ser deixebles meus.

-Xerrant de grups i de maneres de fer música popular, podriem dir que es Llevant no vol boleros, sa Muntanya no vol ciutat i Ciutat vol subvencions. Tu que cerques s'essència o s'existència de sa música popular?

-M'interessa s'existència, però es tema és problemàtic. Per exemple, no tot pot esser subvencionat. A vegades valdria més pagar amb instruments. Ses subvencions tenen es perill de que no es gastin bé. Amb elles s'haurien de millorar es equips de so, pagar professors perquè ensenyassin es grup.

-Vols dir que no hi ha essència en aquesta música?

-Bé, sabem que és una música importada de sa península que hem reciclat es mallorquins amb so nostro caràcter. Té una dicció lenta i més bé empobrida. Jo he conegut gent major que anava pes pobles amb xeremies per aprendre ses tonades d'aquest instrument. Segons qui l'agafava l'enriquia o no. No hi ha veritables peces autèntiques. No som purista. Sa nostra música ha de lligar-se molt a sa mediterrània, sobretot en s'expressió, en com se diu. Ses nostres músiques són més calentes que ses

nòrdiques.

-Quina és sa situació actual de sa música popular a Mallorca?

-Jo la veig molt malament, la veig gairebé en perill d'extinció si no mos hi posam. Pensa que ha de competir amb sa música castellana i anglesa.

Avui aquesta música no troba camí sino és amb gent con na **Maria del Mar Bonet**. Si aquesta música no funciona com expressió cultural la mos carregarem. Una de ses idees que volem introduir amb es disc que acabam de fer, és que sa gent que no sap ballar ni jotes ni boleros pugui escoltar sa música que feim. Si sols sona sa música popular a ses recepcions oficials, amb es corresponents pagesets per rebre es turistes, sempre serà de segona categoria, una música subalterna.

-Però cada vegada hi ha més trobades de grups de ball i sonadors?

-Ja, però sempre és sa mateixa gent. I es grups moltes vegades són tancats, no participatius, no ensenyen an es altres. Es ball i sa musica són perquè tots poguem ballar plegats, sia a un sopar o a una ballada, és igual.

-Què trobes de ses Escoles de ball de bot?

-Es ball de bot el tenia es poble, fins i tot es butifarres feien ballades de jotes i ball de bot. Però com que aquests balls tenen també sa seva vertent eròtica l'Eglésia ho va aturar. Això provocà una pèrdua de s'espontaneïtat. Sa «Sección Femenina» ho va agafar i tot es ball passà així per una sola mà, sa des director o

des qui comanda, anul·lant sa creativitat des altres. Si ses escoles de ball de bot fan això, no és interessant. Es més necessari que, com passa per exemple amb es rock, sa gent procuri aprendre-ho i anar-ho adaptant a es seu temps.

-Xerrant d'adaptacions noves, però, no crec que sa gent que balla i sona a ses trobades i mostres de ball popular mallorquí, estiguien per subtiletes musicals sinó per repetir es mateixos acords i sonar es instruments de rondalla.

-Sa gent està per «sa marxa». A «Música Nostra» ja plantejàvem que no voliem fer exhibició sinó festa. Si han arrelat ses ballades populars es perquè sa gent s'ho passa bé. Per una altra banda, es cert que s'ha d'avançar musicalment, en es sentit de modificar l'estructura musical de certes cançons. És un marge d'improvització necessari.

-Es folklorisme pot tenir una vessant, un regust reaccionari...

-Això existeix. Se deu an es protagonisme des cap des grup de ball. Molts de grups estan per fer mostra i no ser uns balls participatius. A més a més, quan això passa, es creen envejes entre sa gent. Pensa que si tu, com a mestre ensenyas a ballar a sa gent per a que pugui crear i sigui espontània, aquesta gent arribarà que no haurà de menester mestre, i aquest ja no tindrà poder. Es que així pensen no ajuden a fer evolucionar, perquè com dic, perdrien es privilegi de governar-ho. I si, a més a més, et trobes amb un purista, ja no hi ha remei. Es resultat serà, i és, que fan «música museu».

-Què trobares de ses Jornades de

Cultura Popular de Muro?

-Que es millor això que res. Es mateixos organitzadors es sorprenegueren de s'interés que hi ha pes tema. No es tregueren ses conclusions que s'haguessin pogut treure.

-Per exemple?

-Vull dir que varem discutir dos dies i no avançarem res. Bé, a lo millor ja ho sabiem. Potser sa millor conclusió, donat com està es tema, es que convé que se tornin fer. Però és important que se deixin de banda ses «picades» entre sa gent, perquè tots anam en es mateix vaixell. Personalment vaig confirmar que hem d'evolucionar sense cànons.

-Xerrant d'aquests cànons que dius, d'alguna manera sa música que balla ara es poble de Mallorca no se'n surt des compàs a tres temps, de jotes i boleros... Vols dir que podriem introduir dances de dos temps?

-Bé, no hauria de rompre tant però hauria de variar passa a passa. Per exemple, adaptant sa música an es mitjans tècnics d'avui com es ecos per ses flautes, amb equips de so... en fi, es pot fer rock amb xeremies. Siurell Elèctric va fer això. Jo entenc que es Parado de Valldemossa està bé així com està i per això convé fer melodies noves. Jo no vull «pintar la Seu de Vermell», però sí pot haver-hi edificis que en un context apropiat tinguin aquest color.

-Tu has estat bastant implicat en el tema de la Federació de Grups de Ball de bot. Com veus es tema?

-Jo crec que convé potenciar-la pes interessos des grups. Encara que hi hagi discussions i qualque brega, s'associació és una forma d'autode-

fensa de sa música popular davant ses institucions i de sa música que no mos es pròpia. Cercar s'unió de sa gent que fa cultura popular es necessari.

-A aquestes converses populars sempre solem demanar an es convidats què recomanen als joves que volen fer música popular. Tu que lis dius?

-Que no deslliguin sa música popular de tot s'àbmit cultural on es fa. Sa música es lliga amb tot es context des d'on es produeix. No es tracta sols de fer sonar un instrument sinó que s'ha de ser conscient de que hi ha més coses en joc quan es surt a sonar. I que no oblidin que han de disfrutar i fer disfrutar sa gent fent aquesta música.

-No volem acabar sense demanarte pel primer disc que ha tret es teu grup actual, sa Revetlla de Sant Antoni, que per cert mos han dit que és una petita joia, com és això?

-Bé és disc és una gran il·lusió de tots i també sa nostra manera de fer allò que te deia abans, d'incorporar novetats a sa nostra música popular. Fitxet que es glosadors d'un temps feien picat amb ses coses que passaven un temps, en es seu temps. Noltros feim lo mateix. Hem incorporat un Bolero Verd, un Bolero per un País i també introduim s'experiència de donar sa melodia de ses cançons amb es baix elèctric. En general, crec que ha resultat molt positiu. En varen fer sa presentació es mes de maig a Son Ferriol i va tenir molt bona rebuda; tenguem una gentada. Vos ne ferem arribar un!

Tomeu des Camí Vell

Lluís Bennàsar Sampol

TAPISSERIA

Rector Temorer
Tel: 51 65 10

TARDOR

Calces, calcetins BANY

C/ de la Pau, 34

Tel: 88 14 08

INCA

ENTREVISTA A NÚRIA SUNYÉ

Durant 6 anys na Núria ha format part de la plantilla de mestres de l'escola pública de Campanet i de la vida

campanetera. Després d'aquest temps ha decidit anar-se'n i començar una nova etapa de la seva vida.

-Quins motius vares tenir per venir a Campanet?

-La fuga de Barcelona va ser per diferents motius personals i l'arribada a Campanet fou per atzar. D'una llista que hi havia uns quants pobles vaig escollir Campanet perquè el nom em va agradar.

-Ens podries contar com van ser els teus primers dies de convivència a Campanet? Amb qui et vares relacionar? Quant temps fa d'això?

-Fa 6 anys que vaig arribar. No m'havia fet cap idea del poble, per això quan vaig arribar no me'n vaig dur cap sorpresa. El poble em va agradar molt. Jo estava oberta a tothom. El fet de ser un poble de la Serra de Tramuntana em va ajudar a sentir-me com a casa meva ja que jo vivia a la Roca del Vallès, situat a la montanya. Les meves primeres relacions foren amb els mestres de l'escola de Campanet, a més del grup de mares que en aquells moments tenien els fills fent pre-escolar i els meus veïns, na Margalida i en Biel.

Des del primer moment he pensat que aquest era el meu lloc, per això he intentat integrar-me tant com he pogut; ballant boleros, cantant jotes i he seguit altres tradicions d'aquí ja que un poble es distingeix de l'altre per les seves costums i la seva cultura popular. Durant aquests 6 anys he intentat sentir-me totalment campanetera.

-Quins són els canvis més importants que has viscut dins el nostre poble des de la teva arribada? I dins l'escola?

-Durant aquests 6 anys hi ha hagut un canvi a l'escola: s'ha passat a tenir una plantilla d'interins a tenir una plantilla majoritàriament estable. Amb això i bons professionals que són, s'està fent possible a Campanet confeccionar una escola amb personalitat pròpia i adaptada a Campanet, objectiu de totes les escoles. Un canvi important és la consideració del poble cap a l'escola. El poble s'està donant compte del canvi

de l'escola per part dels pares.

-Quins són els dos adjectius de caire positiu que atribuiries als campaneters? I els de caire negatiu?

-Els de caire positiu són valoració de la seva llengua i voler potenciar les seves costums i l'amabilitat de la gent del poble. Les coses negatives són falta d'entitats Culturals que aglutini els nins de 7 a 14 anys. Desitjaria que el petit grupet que ha començat fa poc tingués recolçament del poble i el suport de l'Ajuntament. A conseqüència d'allò anterior els joves a partir de 14 anys tenen molt poca consideració cap a les persones amb problemes, persones majors, manifestacions populars, fins que arriben a una altra etapa de l'adolescència.

-L'escola i els nins i nines de Campanet han estat una bona experiència per enriquir-te professionalment? Per què?

-Si m'he enriquida professionalment ja que la direcció de l'escola sempre m'ha donat la possibilitat de posar en pràctica noves idees i això m'ha fet néixer professionalment.

-Ens agradaria saber cap on te'n

vas, per què i què serà ara de la teva vida?

-No és una necessitat imperiosa de fugir de Campanet perquè hi estic molt bé. Pensa que és un moment bo per marxar i estar aprop de la família i sobretot de la meua mare que no està en un moment bo de salut. Ara me'n vaig al peu del Montseny a Santa Maria de Palautardera. Començar una altra etapa de la meua vida, altra gent, altres nins, manera de ser, costums...

Agraeixo a la revista la possibilitat de poder donar l'Adéu a tot el poble de Campanet i d'haver-vos conegut. Segurament tornaré perquè deixo bons amics que m'agradarà veure, cases que s'estan fent, nins que han de néixer i que els hi vull veure la cara i veure més majors els nins que vaig tenir de tants petits.

Finalment voldria donar les gràcies als pares dels nins que he tengut durant aquests anys pel vot de confiança que m'han donat i que m'ha permès poder treballar molt a gust.

Magdalena Alzamora
Jeronia Beltran

EL ROSSINYOL

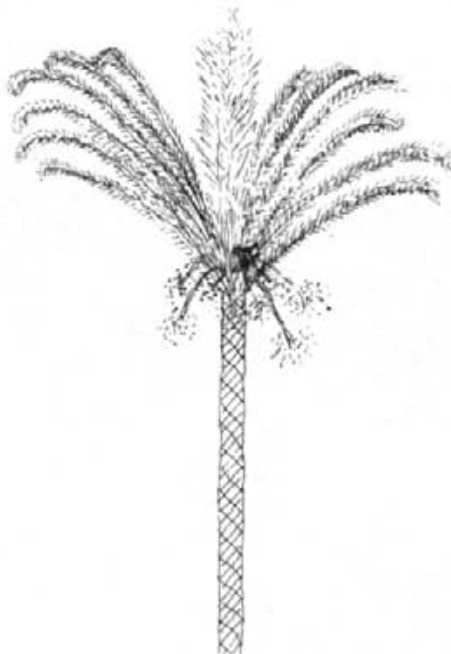
Des de lo alt del fasser
que tenc en el meu corral
hi canta un bell rossinyol
que alegra el meu quefer.

Té per palau un ventall
de paumes verdelolengues
que ofereix, i a mans plenes,
a la dona del seu ideal.

I canta lo millor que sap
i afina fort la seva veu
per conquistar l'estimada
que li doni el seu amor
i que vol esser convidada.

I respon l'enamorada
a aquell de tu jo seré:
«esposa de tu jo seré,
de tu estic captivada».

El seu cantar és harmoniós
com el clarejar de l'aurora.
A davall hi té l'estimada
que encalenteix la nierada,
neixeran petits rossinyolons.

I canta a la seva enamorada
que n'ha après les cançons.
I ella, de goig estufada,
li agraeix el seu amor.

Passen els dies esperant
que nesquin els seus fions
que seran una benedició
que mos envia el Creador
de tot l'univers creat.

I esperarà també la seva esposa,
gojosa i feliç que és sentirà
quan veurà la fruitada
que sols l'amor hi dóna entrada
d'alegria plorarà.

I el seu pare el rossinyol,
afinarà més el seu cantar
quan els fillets contemplarà
i a l'esposa cantarà
de les cançons la millor.

I el meu despertar n'és bell,
com la novia vestida
que alegre a tots convida,
com alegre és aquest aucell.

Pere Antoni Reynés
Juliol 1993

"AMISTAT ACUÀTICA"

BAR 3ª EDAT

Dinars i sopars

Tapes i plats variats

C/ Llorenç Riber, 6

ESTANC

Papereria i llibreria

CATALINA BARRERA

Tel. 51 61 82

ENTREVISTA A TONI PONS CAPELLÀ

L'amo En Toni Pons Capellà partí fa 41 anys al Brasil a fer fortuna. Ara ha vingut un parell de setmanes per tornar a veure la família que li queda aquí i per veure

una altra vegada Campanet. Mitjançant aquesta entrevista ens contarà com han estat els darrers 41 anys de la seva vida.

-Quants d'anys fa exactament que partíreu per primera vegada cap a Brasil?

-Me'n record molt bé del dia de la meva partida. Era el 14 de Gener de 1952 i jo tenia 30 anys.

-El fet d'anar-se'n a un país estranger i desconegut, supòs que va ser un tant difícil de decidir. Com va sorgir aquesta idea?

-Abans d'anar-me'n hi vaig pensar molt, perquè la idea de fogir va ser totalment meva, ningú em va aficar dins el cap. Jo sempre havia fet feina al camp, com quasi tothom en aquell temps, però la feina que feia aquí no bastava i després de pensar-ho vaig decidir anar al Brasil a fer fortuna i em va anar bastant bé.

-Quines varen ser les primeres impressions que vàreu tenir quan arribàreu a Brasil?

-Quan vaig arribar al Brasil no vaig trobar res del que em pensava que trobaria. En primer lloc, no hi havia feina per fer al camp i els meus plans de continuar amb la feina que feia abans a Mallorca es varen esbucar. Una altra cosa que he de dir és que jo no em pensava trobar gent de tants països diferents. Allà abans tothom hi volia anar i per això hi ha espanyols, italians, francesos, japonesos. El que passa ara és que tothom vol fogir.

-Durant tots aquests anys que heu viscut al Brasil, què és exactament el que heu fet allà?

-Com que no hi havia feina al camp, tot d'una em vaig posar a fer feina de picapedrer, cosa que no havia fet mai. En Jaume Rovell, en Joan Soller i jo vàrem formar una societat i fèiem feina en conjunt, tots tres. La gent ens venia a cercar per fer obra, per construir cases, safarejos, per restaurar alguna cosa que ho necessitava...

Sempre fèiem feina, de dilluns a dilluns, sense descansar cap dia. Després, passat un temps, vàrem

comprar una finca de 18.000 m² per poder viure millor, ja que abans d'això vivíem a una habitació llogada a Rio de Janeiro.

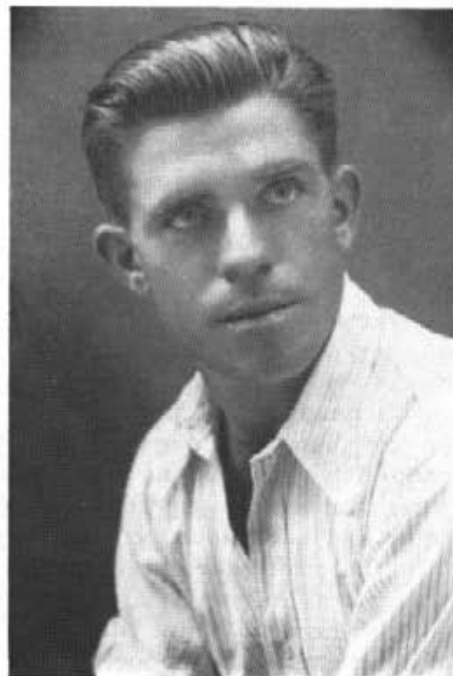
Després de 7 anys de ser al Brasil em vaig casar. Vaig conèixer la meva dona perquè jo anava a correus. A partir d'aquest moment, per diverses circumstàncies, la societat que tenia amb en Jaume i en Joan es va dissoldre i em vaig posar a fer feina totsol. He de dir que estic molt content perquè jo vaig ser un dels pocs que fent moltíssima feina i amb sort, vaig saber dur les coses cap endavant.

-Els records dels moments viscuts abans de la partida cap a terres llunyanes, han aparegut alguna vegada durant la vostra estància al Brasil?

-Sí, sempre penses en les coses de la teva infància, de la teva joventut... Hi havia moments en que em demanava què devien fer a casa nostra, on devien ser... En fi, pensava coses com aquestes.

-Què teniu pensat fer a partir d'aquest mateix moment?

-Jo he vingut aquí per veure la família i per veure la terra que em va

veure néixer. Feia 41 anys que havia marxat i la família que tenc allà em va animar perquè visitàs Campanet i estic molt content d'haver-ho fet. Quan la meva estància aquí acabi, me'n tornaré al Brasil. Jo he format una família allà. Em vaig casar i tenc dues filles meravelloses. Totes dues són professores de diverses filologies, encara que una d'elles fa feina per una empresa discogràfica i guanya més doblers; els meus dos gendres són importants per la seva feina i els meus 4 néts són d'allò millor. Es pot dir que la meva família pròpia és allà i la meva vida i tot el que significa també. Per acabar només vull dir que encara que els primers anys foren difícils, després tot va canviar. En aquests moments estic jubilat i passejo amb la meva dona pels carrers de Río. Estic molt content i vull dir-vos que m'ha agradat haver pogut contar tot això a la gent d'un poble que estimo amb tota la meva ànima.

Jerònia Beltran

EL CONTROL DELS PARES I EL CONSUM DE DROGUES A BALEARS

La Secció de Promoció de la Salut del Servei d'Acció Social del Consell Insular de Mallorca, desenvolupa periòdicament estudis epidemiològics sobre consum de drogues entre la població juvenil de les Illes. En aquest cas, 720 joves de ambdós sexes entre 16 i 18 anys han participat a un estudi sobre la relació existent entre control familiar, interiorització de les normes i consum de drogues.

En general, i contradient un poc la impressió que els adults tenen de que els fills viuen de forma negativa el control que ells exerceixen, les dades de l'estudi indiquen que el 78% dels enquestats pensen que els seus pares mantenen un control adequat sobre ells. Les al.lotes pensen estar més controlades que els al.lots pels seus pares. Sols un 17% considera que els seus pares haurien de controlar-los menys i un 5% que els seus pares haurien de controlar-los més.

Els resultats de l'estudi posen de manifest que l'existència d'un control exterior i d'una interiorització de la norma correlacionen amb baix consum i amb retràs a la iniciació en l'ús de qualsevol droga legal o illegal:

1) El control familiar, que ve determinat per l'existència de normes familiars que actuen com control extern de la conducta de l'individu, s'ha demostrat al nostre estudi estadísticament relacionat amb evitar o disminuir les probabilitats d'accés de l'individu a situacions d'oferta de droga.

2) La interiorització de la norma, és un mecanisme interessant perquè si es produeix en el jove la seva influència continuarà quan, per exemple, per edat, el subjecte queda fora del control familiar. Així s'ha demostrat al nostre estudi que l'adequada interiorització de les normes és un element preventiu en el consum de drogues, especialment il.legals. Amb tota probabilitat els processos educatius (especialment familiars) i

aspectes relacionats amb una bona comunicació amb els pares són els responsables d'una bona internalització de la norma.

3) Tant l'absència de control com, per altra banda, un control excessiu i rígid condicionen, segons el nostre estudi, elevats consums de drogues. És a dir, si els pares abusen del control (essent intransigents i dominants) o no l'exerceixen (essent massa permissius i dèbils), hi ha més possibilitats de consum que si realitzen un exercici raonable i firme de l'autoritat.

4) El control exterior com factor de protecció del consum de drogues disminueix amb l'edat. D'aquí la importància de que el jove disposi de mecanismes interns de control, com una interiorització de la norma, que actuïn com factors de protecció en el moment en el que es produeix l'oferta de drogues, neutralitzant la pressió de grup i afavorint la presa de decisions.

5) El control exterior actua més com com factor de protecció als al.lots que a les al.lotes. Això és perquè la població femenina està més uniformement controlada.

6) Es podria pensar que a la nostra cultura probar l'alcohol no és específic de cap subgrup de la població; pràcticament tothom a qualque moment ho consumeix. Lo que podem observar és que a major vigència del control extern o intern, més tard s'ha produït l'inici en el consum

d'alcohol.

7) El consum familiar de drogues és un altre dels factors de risc que no podem oblidar. A major consum familiar de drogues, major consum per part dels fills.

Els resultats del nostre estudi, que proporcionen dades sobre la connexió del control extern i la interiorització de la norma amb el consum de drogues, permeten replantejar-nos el paper educatiu dels pares i les seves implicacions en la prevenció. Moltes vegades els pares són incapaços de distingir entre l'exercici de l'autoritat i l'abús de poder. Altres vegades, volen evitar frustracions als seus fills o els preocupa massa que els seus fills sien diferents dels demés, i així tendeixen a donar-los tot el que demanen.

Però, segons les nostres dades, és evident que el tema de l'exercici de l'autoritat per part dels pares ha d'esser reconsiderat. La prevenció hauria de tenir en compte el millorar la informació dels pares sobre aquests temes, així com dotar-los de majors facilitats de comunicació entre ells, de forma que puguin contrastar els criteris uns amb els altres, de reassegurar-se mutuament, i lograr assumir el rol que s'espera d'ells; rol que té que veure amb l'establiment per una banda de normes familiars que actuïn a nivell de control extern, i per l'altra, d'unes òptimes condicions familiars que permetin al nin una adequada interiorització de les normes, facilitant-lis, així el procés de maduresa de la seva personalitat, i prevenint d'aquesta manera possibles consums de drogues durant l'adolescència.

La tasca preventiva està en assegurar l'existència, per mínima que sia, d'aquest necessari control sobre els individus, però també en assegurar que aquest control pugui ésser assumit per l'individu com una cosa seva, convertint-se així la norma en un factor de protecció molt més eficaç.

RECETARI DE BEGUDES SALUDABLES

(Elaborat pels nins i nines de Campanet al taller que es realitzà a La Plaça en motiu de les festes de Sant Victorià el dimecres 7 de juliol de 1993).

Còctel n. 1

Ingredients: Suc de llimona, melicotó i plàtan.

Decoració: Cirera.

Autor: Miquel Martorell Bennassar.

Còctel n. 2

Ingredients: Suc de llimona, melicotó i taronja.

Autor: Joan Munar.

Còctel n. 3

Ingredients: Suc de melicotó i poma.

Decoració: Taronja i llimona.

Autor: Antònia Pons Tortella.

Còctel n. 4

Ingredients: Suc de plàtan, raïm i pinya.

Decoració: Cireres i taronja.

Autor: Joan Rayó Payeras.

Còctel n. 5

Ingredients: Suc de melicotó, pinya, poma i taronja.

Decoració: Cireres, taronja i llimona.

Autors: Miquel Angel Requema, Pau Buades, Marta Ensenyat, Bel M. Pons.

Còctel n. 6

Ingredients: Suc de melicotó, pinya i taronja.

Decoració: Una cirera, llimona i taronja.

Autors: Esperança Rabassa, Joan Amengual, M. Bel Palou, Joan Garau.

Còctel n. 7

Ingredients: Suc de melicotó, poma, pinya i taronja.

Decoració: Cirera i llimona.

Autors: Xesca Mandilego, M. Antònia Aguiló.

Còctel n. 8

Ingredients: Suc de poma, pinya i taronja.

Decoració: taronja o cirera i llimona.

Autors: Pau Comes, Onofre Mir, Robert Riera, M. de la Creu Ramis, Joan Garau.

Còctel n. 9

Ingredients: Suc de pinya, plàtan, poma i taronja.

Autors: Margalida Pons Horrach.

Còctel n. 10

Ingredients: Suc de melicotó, llimona, poma i taronja.

Decoració: dues cireres, llimona i taronja.

Autors: Jaume Nadal, Antoni Morell.

Còctel n. 11

Ingredients: Suc de melicotó, pinya i plàtan.

Decoració: llimona o taronja.

Autors: Antònia Capó Pons, Francisca Rabassa Tortella.

Còctel n. 12

Ingredients: Suc de melicotó, pinya, plàtan i taronja.

Autor: Margalida Pons Tortella.

Còctel n. 13

Ingredients: Suc de melicotó, plàtan, poma, raïm i taronja.

Autors: Jose Manuel, Gabriel Pons.

Còctel n. 14

Ingredients: Suc de llimona, pinya i taronja.

Autor: Miquel Mir Gual.

Còctel n. 15

Ingredients: Suc de pinya i taronja.

Decoració: Taronja i dues canyetes.

Autor: Antoni Sampoal Herranz.

Còctel n. 16

Ingredients: Suc de llimona, melicotó, pinya i taronja.

Decoració: Cireres i llimona.

Autor: Miquel Mir Gual.

Còctel n. 17

Ingredients: Suc de llimona, melicotó, plàtan i taronja.

Decoració: Llimona o taronja.

Autors: Pere Reinés, Jandro Martorell.

Còctel n. 18

Ingredients: Suc de melicotó, plàtan i raïm.

Decoració: Llimona i taronja

Autor: Bartomeu Mas

Còctel n. 19

Ingredients: Suc de llimona, melicotó, pinya, plàtan, poma i taronja.

Decoració: Cireres, llimona i taronja.

Autor: Joan Antoni Martorell.

Còctel n. 20

Ingredients: Suc de taronja i poma.

Decoració: Cirera i taronja.

Autor: M. Magdalena Pons Tortella, Bartomeu Bestard.

Còctel n. 21

Ingredients: Suc de llimona, pinya, plàtan i taronja.

Decoració: Cirera, llimona i taronja.

Autors: Antoni Pons Alorda, Joan Josep Fernández.

chambury

yogur natural
GARANTIA NESTLÉ

EL IOGUR DELS ESPORTISTES

BONA CUINA

LES ESPICIS I LES HERBES AROMÀTIQUES

Aquest i el següent capítol de la nostra pàgina de cuina estaran dedicats a les herbes i les espícis. L'ús que d'elles feim és sovint molt limitat, tan sols empram el pebre bò, el pebre bord, i el julivert. Poques vegades ens atrevim amb altres herbes que es troben igualment al nostre abast. Tem, romaní, alfàbrega... les podem trobar a la muntanya o cultivar-les, com qualsevol altre planta de decoració.

Les espícis, en canvi, han estat la causa de grans aconteixaments: llargs viatges, descobriment de noves terres, noves cultures. Quasi totes les espícis provenen d'Orient, cap allà es varen traçar noves rutes, tant marítimes com terrestres, per dur aquest nou tresor cap a Occident. Fou aquest el principal mòvil dels viatges de Colón, encara que varen esser els portuguesos els qui trobaren la ruta cap a la Índia, enrevoltant Africa.

ALFÀBREGA

No s'ha de coure ja que perd el seu aroma. Si l'empram en salses cuinades, l'hi afegim just abans de retirar del foc.

Combina molt bé amb la tomàtiga i picada en el murter i mesclada amb oli d'oliva, ens dona un gust diferent per trempar ensalades.

MUSCLOS A LES HERBES

-3 kg. de musclos

-300 gr. de xampinyons
-2 tassons de vi blanc
-El suc de dues llimones
-2 cullerades de farina
-50 gr. de mantequilla
-julivert picat, tem, alfàbrega
-picada, sal, pebre bò.

Coure els musclos, colar el brou i retirar les closques. Fregir els xampinyons amb mantequilla tallats finets. Posar el brou a coure, afegir el vi, el suc de llimona, els xampinyons, la sal, les herbes, la mantequilla i la farina. Mesclar. Afegir els musclos i retirar del foc quan comenci a bollir.

FONOLL

Era molt emprat per egipcis, romans i grecs. Aquests darrers pensaven que allargava la vida. A la Xina i la Índia es considerava un antídote per mossegades de serp.

A la cuina combina molt bé amb tots els peixos, que es farceixen amb fulles de fonoll abans d'esser cuinats.

PEIX AL FONOLL

Podem emprar qualsevol peix que es pugui fer sencer al forn: Orades, tonyina, salmó...

-1 peix de 1'5 kg.
-4 alls
-fonoll, romaní, tem
-suc de llimona, oli, sal, pebre bò.
Obrir el peix, llevar l'espina, as-

saonar-lo i omplir amb unes fulles de fonoll. Fer uns quants talls al llom del peix i posar unes làmines d'all.

Mesclar l'oli, el suc de llimona, fonoll picat, sal, pebre bò i 2 alls picats, vessar damunt el peix i deixar marinar uns 30 minuts.

Posar a coure a temperatura no molt alta, uns 45 minuts, banyant de tant en tant el peix amb el brou de dins la palangana.

LLOSER

Els grecs empraven les seves fulles per coronar a herois, poetes i emperadors.

A la cuina es emprat en nombrosos aguiats, però no convé abusar d'ell.

FETGE AMB BACON

-1 kg. de fetge de ternera
-8 tallades de bacon fumat
-3 cullerades de mostasa
-5 cullerades de nata líquida
-8 fulles de llorer
-sal i pebre bò.

Taller el fetge en 8 trossos, embolicar amb el bacon, posant dedins una fulla de llorer, fermar amb fil i fregir, afegir aigua, coure a poc foc uns 15 minuts. Retirar la carn i afegir la nata i la mostasa al bou del fetge, afegir sal i pebre bò, coure uns minuts i vessar damunt la carn.

Margalida Crespi

BAR SA GALERIA

Tapes variades

Pl. Major, 4

Campanet

ACTIVITATS VERDES

JA NO HI HAURÀ MÉS RECOLLIDES DE PAPER I ROBA

Des del 1987 el BEC recollia cada dos mesos el paper, la roba i el vidre que es tirava a Campanet. A partir del 1991, després d'aprovar-se la moció de reciclatge, l'Ajuntament de Campanet va participar en les recollides de la campanya de reciclatge (formada pel BEC i Deixalles).

Al 1992 s'instal·laren els contenidors de recollida de vidre i les recollides passaren a esser només de roba i paper. El passat mes de febrer l'Ajuntament, Deixalles i l'Assemblea Verda varen fer la darrera recollida d'aquesta Campanya.

Per què la darrera recollida?

Perquè Deixalles no pot absorbir tot el paper recollit a l'illa: ja que les empreses papereres mallorquines només accepten paper blanc (d'ordinador i fols) i les empreses peninsulars només volen el paper si aquest és gratuït ja que des de l'extranger els arriben quantitats de tones de paper sense haver de pagar ni una pesseta.

D'aquesta manera és lògic que Deixalles, una fundació benèfica no

pugui assumir el cost de pagar els desplaçaments de les recollides per l'illa i després el cost d'enviar-ho a la península a canvi de res.

La solució:

Està en les mans de les autoritats, projectes com la incineradora de Son Reus resulten escandalosos (10.000 milions de pessetes). Només destinant una petitíssima part d'això a plantes de selecció i reciclatge ja canviaria totalment la situació a Mallorca. De fet així ho varen demanar 198 campaneters i campaneteres que durant la Fira de Maig varen dipositar instàncies a la taula informativa de l'Assemblea Verda dirigides al President del Consell Insular de Mallorca.

I ara que...

El vidre el podeu seguir tirant als contenidors de la Plaça Major i Son Pocos. Les piles les tirau als contenidors de: Ca Ses Monges, Col·legi Públic Llorenç Riber, Col·legi Públic Es Molins de Búger, llibreria Es Triquet, Estanc Catalina Barrera, Can Biel Caminer i Can Quart.

La roba la podeu utilitzar per a es-

polsar i altres feines de la llar o bé donar-la a les persones que ho necessitin. En tot cas no la tireu. El paper vos servirà per encendre el foc i altres utilitats.

De tota manera recomanem que només compreu botelles de vidre retornable: com les de vi, les de taronjada, llimonada o pinya i les de llet. Res de plàstic ni tetra-brik que és super difícil de reciclar i a Mallorca impossible. Quan aneu a la botiga procureu dur la senalleta de casa i no accepteu bosses de plàstic. Comprau fruita i verdura del temps i com menys productes embalats compreu molt millor.

AGENDA DE LA VILA

NAIXEMENTS

-Antònia Horrach Morell, filla de Joan «Horrach» i de Jerònia «de Son Grau» (18-juny-93)

-Melcior Mut Mir, fill de Margalida «Sencellera» i de Josep, de Llubí (6-juliol-1993)

-Antoni Pascual Beltran, fill de Francisca «Sedes» i de Sebastià, d'Inca (7-juliol-1993)

-M. Magdalena Torrens Gili, filla de Joan «de Miner» i Magdalena, de Sineu (9-juliol-1993)

-Miquel Angel Alcover Buades, fill de Catalina «Curta» i Joan «Covenner» (9-juliol-1993)

-M. Magdalena Reinés Vanrell,

filla de Joan «Cullera» i Maria del Carme, d'Inca (13-juliol-93)

MATRIMONIS

-Nadal Mateu Bennàssar «Roder» amb Cristina M. Bennàssar Mir «Cusseta» (24-juliol-1993)

DEFUNCIONS

-Francisca Alemany Reinés «Garinda» (25-juny-93)

-Antoni Rodríguez Aguilar (29-juny-1993). 47 anys.

-Bartomeu Seguí Palou «Sovís», de 66 anys (5-juliol-1993)

FOTO CONTRAPORTADA

1. Sebastià «Coloma», 2. Jaume «Barrera».
3. Guillem «Beteta», 4. Damià «Fideuer», 5. Pere «Carter», 6. Jaume «Melis», 7. Tomeu «Calatxa», 8. Tomeu «Simó», 9. Tomeu «Picolins», 10. Jaume «Selis», 11. Jaume «Calet», 12. Miquel «Gravat», 13. Miquel «Canta», 14. Pere «Biel», 15. Arnau «Fideuer», 16. Tomeu «Ponset», 17. Pere «Roder», 18. Guillem «Amer», 19. Pere «Quart», 20. Joan «Llobina», 21. Joan «Pometa», 22. ?

Foto — any 1950